

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.
Fiecare apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., şi de fie care publicaţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fie să se adreseze la «Redacţiunea şi Administraţiunea Unirii» în Blaşi.

Fie bisericescă-politică.

Anul III.

Blaşi 12 Ianuariu 1893.

Numărul 2.

Invitare la prenumeraţiune.

Organul nostru cu numărul trecut a intrat cu ajutorul lui Dumnezeu în anul al treilea al vieţii sale.

Intru cât şi-a împlinit el chemarea sa, nu vom să judecăm noi. O mângăere sufletescă deosebită ne-a cauzat provocările, ce le-am primit din forţe multe părţi, ca să edăm fie noastră cel puţin de două ori pre săptămână. Semn că ea după putinţă şi-a împlinit chemarea sa în mijlocul poporului nostru, şi intru cât nu şi-o a împlinit, nu a putut-o face mai ales din cauza, că ea nu apare destul de des.

Dorinţa aceea noi suntem gata a o şi împlini şi a eda fie noastră de două ori pre săptămână tot cu preţul ei de până acum, îndată ce vom vedea, că prin abonamente nouă ni-se vor acoperi speşele tipăririi.

Rugăm deci pre toţi binevoitorii cauzei, ce o apărăm, să binevoescă a ne sprijini din toate puterile şi a ne înmulţi abonamentele.

Înainte cu Dumnezeu!

Redacţiunea „Unirii“.

An vechiu şi an nou.

(+) Anul 1892 atât din punct de vedere bisericesc cât şi naţional lasă în inimile noastre o mulţime de impresii dureroase.

În 20 Ianuariu 1892 se ţin conferinţa naţională la Sibiu între cele mai mari speranţe ale aşprituului nostru popor, şi se hotărî aşternerea unui memorandum la Corună, în care să se desfăşure toate nedreptăţirile, ce le îndură acel popor în patria sa proprie.

Memorandul s'a aşternut la locul destinaţiunii sale.

Efectele acestui paşu le cunoaştem şi le simţim cu toţi.

În contra celor ce au luat parte în deputaţiunea pentru aşternerea memorandumului, se încep o prigonire violentă, care degeneră în brutalităţi înfloritoare ca cele dela Turda, Arad, Şimleu şi Bagin. Exemplarele memorandumului tipărit au fost confiscate, şi răspânditorilor lui s'a intentat procesul de presă. Mai mulţi advocaţi, cari aderaseră la ideile cuprinse în memorandum sau luaseră parte în deputaţiunea românească, s'au pus sub cercetare disciplinară, iniţiată de colegii lor din respectivele camere advocaţiale.

Actul aşternerii memorandumului a fost considerat, nu de o manifestare a voinţei poporului, ci de o uneltire a câtorva omeni din un anumit „grup“ românesc, precum o vestise în lumea largă deja în Aprile 1892 un organ

al partidului naţional, prin ceea ce cauza noastră naţională a pierdut neşpus de mult.

Destul, că pentru actul acesta mulţi au suferit şi încă pote mulţi vor mai suferi, er suferinţele lor nu pot să nu lase cele mai vii impresii de durere în inimile noastre, pentru că atâţia membri din corpul nostru naţional nu pot suferi, fără ca acest corp să fie săgetat de durere.

În suferinţa acesta avem însă mângăierea, că necasurile oţelesc poporele, şi că numai „per aspera peruenitur ad astra“.

Pre terenul bisericesc am suferit în anul 1892 o pierdere pote nereparabilă prin morţea fericitului Mitropolit Dr. Ioan Vancea.

Un arhieriu încă plin de viaţă cade pre neaşteptate jertfă sentimentului său de datorinţă şi abnegaţiunii sale extraordinare, care nu l'a lăsat să subtraga din venitele sale câteva sute de floreni spre a-şi restaura puterile fizice, precum îi recomandase cu insistenţă medicul său şi împrejurimea sa. El a voit să fie pururea în mijlocul celor ce lucrează pentru înflorirea santei biserice, şi să-şi subtraga tot dela sine spre a ridica poporul său institute de cultură, fără de cari nu vom ave adevăraţi luptători naţionali. Dominiul său de 80,000 fl. îl lasă bisericei şi naţiunii sale, şi până şi reverenda sa şi crucea sa de pre peptu a voit să se prefacă în bani pentru internatul său

Feuilleton.

Portret.

Bunul bătrân are dinaintea sa două cărţi deschise. Pre o mână îşi razimă fruntea îngândurată. Ochi-i sunt cufundaţi, faţa palidă şi sbreită. Acuşi cetesce diutr'o carte, acuşi din cealaltă; le confruntă şi le examinează pre amândouă. Cuprinsul lor îi trece în spirit şi i-se preface în sânge. Din când în când se scoli şi cu judecata-i puternică se adâncesce în meditaţiuni asupra virtuţilor şi scăderilor din societatea omenescă. — Vorbesce din înălţimea amvonului. Tunet şi săgeţi sunt cuvintele sale, dar câte odată şi dulci sunt, ca mierea. Te faci să te cutremuri, dar te şi mângăie la timp potrivit. — Când poporul seracă plânge din cauza fometei generale, sau când sgârcenia face pre cei avuţi să-şi închidă grânarele sale: la vócea bunului bătrân cad zăvórele, se varsă grâu şi se nasce prisosul

în lipsă. Şterge lacrimile orfanilor şi a vedurilor. Stinge mânia şi înfrină başa.

Bătrânul este Marele Vasilie, cele două cărţi sunt Biblia şi Evangelia, elocinţa lui simple omilă.

După G. Gozzi

A. V.

Noi şi voi.

Conferinţa ținută la «Ateneu» de B. P. Haşdeu în 20 Decembre st. v.

Între lungi şi sgomotóse aplause conferenţiarul sue tribuna.

El a şis cam următoarele:

Aprobările lungi ale Dvóstre imi dovedesc două lucruri: Unul, că ve aduceţi aminte de conferinţa mea de an intitulată „Noi în 1892“. Acestă conferinţa a dobândit în măsură considerabilă simpatiile Dvóstre. Altul, că nu aţi aprobat pre cei doi conferenţiar, cari de pre acest amvon au venit să mă combată. (Aplause lungi). În adevăr atunci mi-a fost dat, ca şi acum, a inaugura seria conferenţelor la acest Ateneu. Începă presintele prin o amintire a trecutului. În „Noi în 1892“ am demonstrat,

că naţiunea română omorită de Fanarioţi fu născută prin Tudor Vladimirescu în 1821 şi prin evenimentele din 1848, botezată în 1866, şi acest copil — naţiunea română — voinică, plină de viaţă şi viitor frumos, ne da mari speranţe, dar totuşi e numai un copil. Pentru această constatare s'a sfirnit o forţe mare protestare diplomatică tot de pre acest amvon. Aceste protestări au venit una dela un diplomat bătrân, 1) alta dela un tiner. 2)

Între aceşti doi e o diferinţă. Bătrânul una vorbesce şi alta gândesce, er tinerul diplomat a vorbit fără a cugeta. Ceea ce a şis tinerul, pre românesce se talmăcesce forţe bine așa: „Aşi mânca zăpadă friptă.“

Şi o parte din presa anonimă s'a resculat în contra mea, şi cred, că nu va trece nici cea de aci nehartuită. Alt diplomat pote imi va striga, că sunt eretic, că nu sunt ortodox, şi câte altele. Eu m'asi bucura de acesta, că voi face încă în acest an 2—3 conferenţe neanunţate încă. Ori cât de multă apă ar fi, untul de

1) Înţelege pre dl. Odobescu.

2) Înţelege pre dl. Pătrascu.

Ambii în anul trecut au ținut câte 2 conferenţe, ca să-î răspundă, dar nu l'au înţeles deplin.

de băeți. Lăsați fundațiunii numeroase pentru preoții ajunși la adânci bătrânețe, pentru pensionarea profesorilor, pentru ajutarea școlilor celor mai espuse pericolului de a se perde din lipsa de mijloace. În decursul pastoirii sale s'a silit mai virtos prin sinode provinciale să organizeze biserica noastră, care la venirea lui în Blășiș nu avea nici măcar o procedură, după care să se pōtă îndrepta forurile judecătorești ale acestei biserice. Strinsă legătură canonică între diececele provinciei noastre mitropolitane, și câteva luni înainte de mōrtea marelui Arhierēu episcopatul bisericei noastre se presentă; ca nici odată mai înainte, unită în cugete, unită în simțiri pentru înaintarea binelui moral și cultural al poporului nostru, precum o dovedește această importanta circulară colectivă din 1 Martie 1892.

Întregul poporul românesc a fost sguduit de mōrtea neașteptată a marelui Arhierēu. Toți cei buni au vērșat lacrimi pre mormintul lui. Această manifestățiune de iubire sinceră, alipire neclătită și stimă adâncă față cu un bărbat atât de mare era să fie de o cam dată singura noastră mângâiere, pentru că până când un popor își știe prețui pre binefăcătorii săi, avem un semn învederat, că el merge înainte.

Dar și această mângâiere a trebuit să ne-o răpescă alții, cari se geréză de binevoitori ai bisericei noastre. Pre când lucrăm cu cea mai bună credință pentru apărarea dreptului nostru de a ne alege Mitropolit, și astfel voiam să ne creăm posibilitatea de a ne căpeta un demn următor al preademnului Mitropolit Vancea, deodată ne trezirăm, că se vestesc lumii în un organ de publicitate românesc, că repositul Mitropolit a fost în guvernarea sa fatală pentru

biserica noastră, și că biserica noastră a ajuns sub el într'o stare tristă, cum n'a mai fost dela unire încōce.

Aceste înviniri grave se ridicară pre basa unor neadevăruri, cari „de mai bine de o jumătate de vécū“ au fost în continuu tocate la urechea Românului, așa încât acesta începuse a-și forma dintr'însele un fel de simbol de credință, care a intrat până și în hotăririle sinodelor electorale dela 1848 încōce.

Cu actele autentice ale tuturor sinodelor cunoscute în biserica românească înainte și după unire, cu codicele bisericei românești numit „pravila“, cu cei mai renumiți canoniști mireni și eclesiastici, cu testimoniul celor mai valoroși istorici români am dovedit până la evidență, că aserțiunile, pre basa cărora se atacase memoria unui arhierēu vrednic, nu sunt adevăruri istorice, ci scornituri luate din vintu de nisce omeni, cari nu și-au făcut nici odată studiū serios din astfel de cestiuni grave.

N'am avut însă nici astădată mângâierea să vedem, că adevărul este recunoscut, căci omeni, cari au respândit „mai bine de o jumătate de vécū“ neadevărurile din cestiune, spun și acum lumii, că ei prin această „au luptat cu credință pentru regenerarea și înflorirea, pentru drepturile și aședămintele bisericei unite“, ér pre cei ce au demascat neadevărurile acelea, îi deplâng, „că nu cunosc luptele din trecut, nu cunosc istoria bisericei române unite“, ca și când a combate continuitatea neadevărurilor predicate în decursul „de mai bine de o jumătate de vécū“, ar însemna a nega îndreptățirea luptelor bisericei noastre dela 1848 încōce, ér a respândi neadevărul, ar însemna a face serviții bune bisericei și națiunii.

Dar pre lângă tōte impresiunile

durerose, ce ni-le lasă anul 1892, totuși avem o mângâiere mare, care se razimă pre speranța, că jertfele, ce le-a adus Mitropolitul Vancea pre altarul bisericei și națiunii noastre, nu vor rămâne fără de binecuvintarea cerului. Binecuvintarea această se va manifesta în bărbații aceia, pre cari în urma jertfelor Mitropolitului Vancea îi va trimite Dumnezeu, cel puțin în viitoriu, națiunii noastre. Acești bărbați nu se vor lua după cuvinte gōle ca „iesuitism, infalibilism, absolutism, despotism, constituționalism“ și alte „isme“ lipsite de ori ce basă reală, și neînțelese nici măcar de cei ce le pōrtă pururea în gură, ci ei vor avea o cultură temeinică, vor fi cu frica lui Dumnezeu, alipți cu trup și suflet de sânta biserică și-și vor aduce aminte nu numai de drepturile, ce trebuie să le aibă în biserică, ci și de datorințele, ce trebuie să le împlinescă față cu dinsa și cu instituțiunile ei culturale.

Am vădețut nefericirile anului 1892. Să vedem acum, ce ne așteptă în anul 1893.

Binele nu ne așteptă, ci lupte grele vom avea să purtăm și în anul 1893 pentru apărarea instituțiunilor noastre bisericești, naționale și culturale românești, căci la tōte acestea s'a decherat război de exterminare în programa ministrului-președinte desfășurată cu ocaziunea felicitărilor de anul nou. Elu adecă a spus, că guvernul va lucra din tōte puterile și eventual și cu mijloace extraordinare pentru „apărarea, consolidarea gradată și asigurarea caracterului magiar în națiunea politică, în stat și în viața publică a Ungariei“. Prin aceste cuvinte se eschide dreptul de esistență al naționalităților și instituțiunilor culturale nemagiare, căci dacă totu trebuie să fie magiar, nimic nu mai pōte fi român, slav și german în statul nostru.

lemn va eși de-asupra ei. Ađi vom vedē, pre cine flū dōre de țipă așa, pre cine am atinsă atunci.

„Noi și voi“, ce însemneză această? Un titlu curat pronominal! Ar putē cineva conchide de aci, că pre anul viitor o să vorbesc despre „Eu și ea“, „Ei și ele“ etc. Se pōte! Mie-mi plac pronominele, căci pronominele plurală mai ales are o superioritate, fiind că „nomina sunt odiosa“. Nu persoanele mă preocupă, ci direcțiunile. Ele sunt adevărat importante, ele ne dau nascerea curentelor colective, cari trebuie respândite ori înfrinate.

„Noi și voi.“ Etă nesfârșita luptă între *eri* și *ađi*; între *ađi* și *māne*! Lupta pre viață și mōrte, între lumina cu umbre și între întunerecul cu rađe. În „Noi și voi“ este istoria omeni, a vieții tuturor și a vieții fiecărui. Asupra lui „Noi și voi“ se pōtă face 1000 de conferințe.

Sub „Noi și voi“ înțelegeți óre celea 2 partide politice din țară? Nu, eu nu-să nici conservator-liberal-național nici național-liberal-conservator etc. Unul nu e *doi* și *doi* nu-să *unul*. Temperamentul meu nenorocit tocmai la idea de politică fuge mândcând pământul. Odată un șef de partid politic mi propuse, să-l recunosc și eu de șef politic, precum mă recunosc și el de șef în istorie. Eu însă i-am răspuns: Pricepi, că Luther e cauza revoluțiunii franceze și a căderii lui Napoleon? Elu

a răspuns: Nu. Și de atunci eu am rămas fără șef și fără partid.

Ce e dar „Noi și voi“? Credeți Dvōstre, că mă gândesc la pușcāria lui Lucaci și la cruciata contra magiarilor? Dar există Magiarii? Dacă există, atunci există într'o stare embrionică, și nu se știe, dacă vor eși din pantecele mamei, această la totu casul e o problemă! Națiunea ungară cea veche, ce a trăit 7 secol, — înainte de Mohaci (1526) a fost opoca ei cea mai strălucită, un fel de asfințit de sóre, — se datorește lui Matia Corvinul, fiul lui Hunyady, viță curat română. De pre acestu timp a rămas proverbiul: Obiit Mathias rex, abiit iustitia!

A trebuit adecă să vie un Român să-i învețe ce-i dreptatea, pre care însă au uitat'o îndată după mōrtea lui! Românii le-a dat generalii isteți, regi înțelepți și mitropoliți vestiți ca Nicolai Olah.

În schimb Românii nu au primit dela ei decât nerecunoscință. În bătăile cu Românii, Magiarii tot-deuna au fost bātuți sistematice, așa încât acestu fapt flū făcuse pre un englez a se rămāși, că de câte ori Magiarii se vor bate cu Românii, Magiarii tot-deuna vor arēta calcāele. Așa a fost! Nu degeaba este ghicitoare: „Ungurū înarmatū trece marea fără vadū“ (raculū). Nu tārđiu după Mohaci, Ungaria o duse într'o lungă agonie, după care a urmat mōrtea vechei naționalități ungare, și mōrtă a rămas în așteptarea *renascērii*? Această *renascēre* s'a

întmplat? O naționalitate pōte să existe în perspectivă, dar nu există în realitate. Austria e în poziție. În pantecele ei se svrcolesc o mulțime de embrioni gemeni, și cel mai mic și mai urt e cel unghuresc, nu se știe, dacă e de om ori de peșce. Stāndu la mijloc îmboldesc și la drēpta și la sifga, bātēndu-și joc de toți. Momintul nacerii n'a sosit, când va sosi o să vedem. E o sarcină grea această! Ungaria plānge visul nu de astă vară, cum dice Românul, ci de mai multu timp. Ea suferă și nu știe, cine îi va fi *mamos*-ul. Pōte Germania, pōte Rusia, se pōte și o practică neașteptată. În ori ce cas, cine va garanta, că embrionul nu se va nasce mort? Ori cum naționalitatea magiară nu există de o cam dată.

Nu despre o ficțiune politică am voit eu să vorbesc.

Noi vorbim despre națiunea și naționalitatea noastră, care există, de și e *copilă încă*, care are lipsă de *pedagogi* buni, și atunci acestu copil de împēratu va uimi Europa prin istețimea și virtuțile sale. „Noi și voi“, *pedagogi buni* și *pedagogi răi*! Dar nu pedagogi a unor copii individuali, nu pedagogi crescuți în școla lui Pestalozzi ori Fröbel, ci pedagogi adăpați la celea 2 isvōre încrucișate: *Optimism* și *Pesimism*. Acestea sunt „Noi și voi“. Noi optimiștii vedem foarte bine, cum în lume adese triumfēză rēul, apāsătorul zimbesce, și nedreptățitul apāsatu lacrimēz, nevinovăția e batjocorit, ér

Căsătoria civilă este un punct esențial în programul actualului guvern. Această instituție exotică are o importanță nespuse de mare atât din punct de vedere bisericesc, cât și din punct de vedere național românesc.

Trebue să combatem căsătoria civilă din punct de vedere bisericesc, pentru că nu putem concede statului amestec necompetent în sanctuarul bisericeii, nici nu-i putem lăsa puterea de a dispune asupra unui act, care între creștini este sacrament, și prin urmare cade în competența și în sfera de activitate a santei biserice, care după voea lui Dumnezeu singură este îndreptățită a administra santele sacramente întemeiate de Domnul Christos și a determina condițiunile referitoare la validitatea lor.

Din punct de vedere românesc trebue să combatem căsătoria civilă, pentru că această voesce să subtragă cel mai important și durabil act familiar de sub înrîurinta factorilor românesci, și să-l pună sub înrîurinta și puterea unor factori de stat, cari la noi nu sunt români, ci magiari, și cari și această instituție o vor exploata numai spre întărirea așa numitei idei de stat magiar, sub care se ascunde magiarizarea tuturor nemagiarilor.

Luptă mare vom avea să purtăm în anul 1893 și în contra proiectului de lege despre regularea salarelor învățătoresci, nu intru cât acest proiect voesce îmbunătățirea salarelor învățătoresci, ce și noi o dorim, ci intru cât sub acest pretext voesce să nimicască caracterul confesional și național al școlilor noastre.

Anul 1893 va fi deci an de grele lupte. Să ne rugăm la Dumnezeu pentru triumful cauzei noastre drepte, să ne închegăm șirurile, să ne căutăm conducători înțelepți, energici și de ca-

racter nepetăț, și cu un gând și o inimă să ne grupăm în jurul stégului pre care scrisu este: *Dumnezeu, biserica și națiunea!*

În contra căsătoriei civile. — Între catolicii de rită latină din Ungaria s'au început deja manifestări energice în contra căsătoriei civile, cu care cabinetul Wekerle va să fericască țara.

Signalul la manifestările de soiul acesta l'a dat Georgiu Schopper episcopul de Rozsnyó prin epistola pastorală, ce a trimis-o clerului diecesei sale cu datul 30 Decembre 1892. Epistola pastorală a lui Schopper se pare a fi aspră, pôte chiară prea aspră. Dar în realitate ea nu este mai aspră decât cuvintările cele energice, cari Mântuitorul le-a îndreptat în contra Fariseilor. Apoi Schopper și orî care episcop catolic este în dreptu a asemena pre guvernanti nostri pseudoliberali cu Fariseii de odinioară.

Cuvintele cele mai energice ale lui Schopper, pētrunse de curaj adevărat apostolic, sunt următoarele: *Căsătoria civilă este o lovitură în față a sacramentului catolic, atacarea dogmei catolice, orî ce ar dice bărbații înțelepți ai guvernului, cuvintele căroră întesc la amăgirea marelui public necugetător, precum mai înainte de aceea au dus în rătăcire și pre Măteștatea Sa cu acelea amăgiri lipsite de orî ce temeii, că acesta ar fi dorința opinii publice.*

Episcopul provocă pre preoții diecesei sale, să adune în contra căsătoriei civile subscrieri de ale alegătorilor și să le trimită deputaților lor, ca aceștia să pășescă în contra acelei instituții noue orî cel puțin să scie, că alegătorilor lor nu le trebuesce căsătoria civilă. Mai departe enunță, că datorința catolicilor este a rege male informato ad melius informandum appellare. Apoi impune preoților săi, să predice mai desu despre sacramentul căsătoriei și în contra plănutei căsătorii civile, carea biserica tot-denna a condamnat-o. La începutul pasto-

ralei spune episcopul următoarele: Decretele papale referitoare la cestiunea botezării pruncilor din părinți de altă confesiune, în înțelesul mandatului Santei Sale le-am cetit deja înainte preoțimii din centru, făcend atenți pre venerabilii frați, că decretul cetite Santeia Sa le-a declarat de obligatōre sub gravi pentru fiesce care preot magiar și tōte ordinațiunile contrare acestorū decrete le-a declarat de nule.

Epistola acēta pastorală a scos din sărite pre liberalii nostri guvernamentali, naționali și independentiști. Cu o gură și cu o inimă și-au înălțat organele tuturor partidelor parlamentare glasul și deschidend-și vocabularul au scos de acolo tot felul de atribute și i-le-au dat lui Schopper. Pre Schopper însă, care nu acum întâia dată s'a sculat împotriva liberalismului minciunos, se vede că nu-l atingă campanii de acestea; ba el se și așteptă la insulte, căci scrisu este: „Mințind vor dice totu cuvintul rău în contra voastră pentru mine.“

Durerosu e însă în totu lucrul numai aceea, că alți episcopi nu imiteză esemplul lui Schopper. Înădaru, unde s'a introdus datina de a se muta din un scaun episcopesc într'altul singur numai din motivul, că alu doilea este împreunat cu venite mai grase, acolo poti să cerci și să afli prudență lumescă, dar nu zel și curaj apostolic.

Firesce că organele liberale nu întarzie a da guvernului sfatul de a folosi împotriva „răboinicului“ episcop represalii. Dar după ce prin sfaturile de soiul acesta ușor și-ar pute desavua „liberalismul“, ele recurg la o uneltă ruginită, adecă la așa numitul *placetum regium* (în Ungaria?), după care decretul Pontificelui le pot publica episcopii numai după ce regele s'a învoit să se publice. Acest placetum regium dice foile că l'a vătēmat Schopper prin aceea, că dinsul, după cum însuși a mărturisit în epistola sa pastorală, a publicat decretele papale îndreptate în contra ordonanței ministrului Csaky din 26

nerușinarea se impune tuturor. Chiar vādend totu noi optimiștii nu credem, că rēul e universal, căci multe sunt bune, că e frumos a te lupta pentru binele altora, că avem un liber arbitriu, că omul e răspător de faptele sale, că este un respător dac nu aci, de sigur în cealaltă lume, că în sfârșit este un Dumnezeu, chiar și pentru cei mai blăstemați. *Pesimistul* rīde de acēta, el nu vede și nu vre să vadă, el bolesce de bola vederii de jumătate. Lumea pentru pesimist a fost, este și va fi forte rea. Rēul e fatal, Dumnezeu și patria e o vorbă, omul e fără arbitriu, fără libertate. *Iubirea, credința și speranța* sunt pentru *Pesimist* lucruri contrare direcției lor. *Pesimistul* uresce pre străin ca și pre ai săi. De părinți și de rudeni și e rușine. că și sunt nēmuri. Leopardi și Schopenhauer sunt dascăli lor.

Națiunea română ridicată la o nouă viață prin Tudor Vladimirescu și 48, botezată prin focul dela Grivița, națiunea română e în vrșta copilului, ce intră în școlă și cere dela pedagogii săi cărți. *Optimistii* îi dau acestui copil o mulțime de cărți, începund dela Plato, Aristotel, Christu, Bacon, Leibnitz etc. etc. *Pesimistii* nu le dau decât pre Schopenhauer și pre Leopardi și érași pre Leopardi și pre Schopenhauer. *Optimismul* e nota cea mai caracteristică și singura stăpânitoare în *literatura poporană*. Poporul orî cât ar fi de persecutat, el nu e pesimist. El crede și speră într'o

dreptate viitoare. În basme, în legende, povești, eroul *sufere*, și reuesce. Și vai de omenire ar fi, cându acestu popor răbdător și-ar perde paciința și optimismul său, căci atunci s'ar sgudui omenirea întrégă, și amă asista la un adevărat *„bellum omnium contra omnes“*.

Față cu acēta imensă bibliotecă optimistă, *Pesimistii* caută să-și înmulțescă partizanii și legă de ei și pre Heine, Alfred de Musset etc. Dar în deșertu, căci cei mai mulți dintre aceștia sunt optimiști pentru omenire, și pesimistii numai pentru persoana lor proprie. Heine e acela, care prevede desfășurarea unei noue lumi spirituale, și el e acela, care a făcut cea mai frumoasă comparare între Optimism și Pesimism. Lumea, dicea el, e ca și omul, care o vede. Paradisul pentru cel bun, și infernul pentru cel rău. Infernul adecă pentru Schopenhauer, infernul pentru urmașii și pedagogii lor.

Pesimistii sunt numai doi, Schopenhauer și Leopardi; căci numai ei au croit o teorie a victoriei *rēului* asupra *binelui*. Dar cine sunt aceștia? Schopenhauer fu născut la 1788 dintr'o familie bogată de burges; la 1798 fu născut Giacomo Leopardi dintr'o familie săracă aristocratică din Italia. Schopenhauer își începe cariera prin nisce versuri optimiste, ér Leopardi prin o căldurosă apărare a catolicismului. Mai târziu unul injură pre mamă-sa, altul pre tată-său, și amindoi consideră mōrtea ca cea mai legitimă dorință a omului, deși Schopenhauer fuge

māncand pământul, cându în Berlin se ivesce colera. Apoi cându Germanii se pregăteau de unitatea lor națională, el și injura și le dicea, că nu au nici un viitor. Schopenhauer era bogat și stringea nefcetat la bogăție, ca și cându ar fi avut să trăiescă în veci aici. Leopardi se gândia numai la câștig, cându își tipăria cărțile sale. Schopenhauer propunea desființarea căsătoriei, abstența totală, pustnicia, și apoi chiar elu făcea copii naturali, pre cari îi arunca pre drum. Leopardi și sentimentele și-le imprumuta din alți poeți. Pentru Schopenhauer totu ce era mai onest, îi era de nesuferit; pentru Leopardi tōte sunt de rīs. La 1818 Schopenhauer călătorește prin Italia, dar nu se întinesce cu Leopardi, și pôte de s'ar fi întâlnit și s'ar fi vădut așa de monstri lipsiți de iubire, patrie și Dumnezeu, iar fi cuprinsu o spaimă și nu s'ar mai fi întorsu unul la „Sonette“ jainice, ér altul la „Apologia morții“. Ar fi fostu mai puțin cu două ființe, ce vor să distrugă în om orî ce aspirațiune înaltă.

Suntem în *săptemăna Crăciunului*, cându s'ărbătorim pre acel Christu, care a scorbortit pre Dumnezeu la omen și pre om l'a ridicat la Dumnezeu, și de aceea noi avem datorita să iertăm pre Schopenhauer și Leopardi, numai și ei să lase în pace națiunea română, căci ea are mare lipsă de *credință, speranță și entuziasm*. (Aplause.)

Bucuresci, 21 Dec. 1892.

N. B.

Februariu 1890 cu privire la botezarea pruncilor născuți din părinți de altă confesiune.

Într'aceea manifestările catolicilor în contra proiectatei legi, prin care să se introducă și în Ungaria căsătoria civilă, se înmulțesc pre fiesce care și. Semnă că în Ungaria catolică după atâtea desastre, care le-au suferit mai ales în urma indoliutei sale și a însoțirii cu șovinismul național, încep să sfârșită a se deștepta. Numai de n'ar fi focul lor foc de paie!

Revista bisericească.

Din Patrie.

După multe trăgănări scaunul episcopesc de Neutra, devenit în vacanță prin mărtașia eruditului episcop Roskoványi, este umplut. Nou-denumitul este episcopul de Besztercebánya Emerich Bende. Prin erudiție teologică înaltă nu se distinge episcopul Bende, dară este foarte zelos întru lățirea ideii de stat magiar și a limbii magiare printre Slovaci. Episcopatul de Neutra este foarte avut, precând cel de Besztercebánya are venituri mai modeste.

„Budapesti Hirlap“ este informat, că primatul Vaszary ar fi invitat pre acel domn, care sunt designați de membri civili în comisiunea mixtă pentru congrua și autonomie, să se declare, dacă voescă a participa la lucrările numitei comisiuni. După ce se presupune, că toți vor primi să facă parte din comisiune, este probabil, ca comisiunea să fie convocată încă în decursul acestei luni.

Roma.

Festivitățile aranjate din incidentul jubileului episcopesc al Sântiei Sale s'au început în 8 a. c. prin aceea, că preste 100 prunci s'au prezentat la Pontificele. Pruncii intrând în sala Consistoriului au cântat un imn în onoarea S. Părinte. Apoi doi prunci au ținut câte o vorbire de felicitare. Sântia Sa a conversat cu fiesce care prunc și i-a binecuvântat pre toți.

Rusia.

În foile rusești de un timp încoace se sulevăză cestiunea, că ore cu puțință ar fi o unire a bisericii orientale ortodoxe cu vetero-catolică. „Gazeta de Moscva“ aduce scirea, că în Petersburg s'a constituit un comitet sub presidium noului episcop de Finlanda, care are de scop a mijloci unirea între aceste două biserici, cu atât mai virtos, că în ultimul congres al vetero-catolicilor s'au manifestat mari simpatii față cu biserica orientală. Slabă razimă își caută biserica orientală desbinată în vetero-catolicism, care nu preste multă numai după nume va mai fi cunoscut, ca și alte erese ivite în decursul vécurilor.

Africa.

În provincia Uganda catolicii sunt espuși la cele mai grele persecuții din partea Mohamedanilor. Mulți din ei rătăcesc prin pustii și păduri, până ce mor de fome. Pre catolici pre lângă Mohamedani fi molestăză mult și pro-

testanții și anglicanii. Aceștia din urmă provédă pre Mohamedani cu arme. Vicarul apostolic din Uganda, episcopul Hirth, se plânge într'o epistolă, că misiunea catolică de acolo este aproape nimic, ceea ce ar fi un mare desastru pentru bieții Negri și pentru civilizațiunea în Africa.

Revista politică.

Afaceri interne.

Ședințele parlamentare s'au deschis în 9 a. c. La ordinea zilei sunt debaterile speciale asupra budgetului, care promit a fi mai furtunose de cum au fost cele generale. Deja la prima poziție „întreținerea curții regale“ s'au născut discuții infocate.

În ședința de Lună guvernul a prezentat mai multe proiecte de legi. Anume ministrul de comerț cere votarea unui credit spre acoperirea speselor recerute la esoposia, ce se va aranja din incidentul mileniului; totu acest ministru cere oprirea fabricării de vinuri artificiale. Ministrul de justiție a prezentat un proiect despre procedura în afacerile de ereditate.

Rusia.

Consiliul imperial plenar pentru votarea budgetului pre anul 1893 este convocat pre 20 a. c. Se vor cere credite extraordinare în suma de 81 milioane ruble, care în cea mai mare parte se vor întrebuința pentru construirea de căi ferate. Budgetul anului curent se va închia cu un deficit de 99½ milioane ruble.

Spania.

Republicanii spanioli în congresul ținut la Barcelona, la care au luat parte 700 de reprezentanți ai cluburilor republicane, au hotărât, că nu vor face opoziție cabinetului Sagasta, dară pentru aceea nu vor absta dela nisuița lor de a introduce forma de guvernare republicană. Pre când republicanii închie un fel de armistițiu cu guvernul liberal, se organizează contra lui Carliștii. Conservativii și clericali siguri nu vor întinde mână de ajutor cabinetului Sagasta, care și până acum a dat probe de ură ce o nutrește față cu biserica.

Sârbia.

Focea oficiosa sârbescă publică decretul, prin care regenta disolvă scupcina. Noule alegeri se vor face pre la finea lui Februariu st. v., era scupcina se va întruni la 21 Martie st. v. Cabinetul Avakumovici pote să guverneze încă timp de trei luni fără nici o controlă parlamentară și așa să-și întărescă poziția. Organul radicalilor „Ođjak“ acuză guvernul, pentru că ar fi contrasă imprumuturi noue, pre care voescă a le achita din creditul extraordinar votat pentru scopurile armatei. Unele foile radicale provocă poporul la nesupunere față de guvernul actual.

Correspondințe.

Diecesa Gherlei la 3 Ianuariu 1893.

Provedința dumnezească, carea conduce destinele omenimii, a voit, ca sânta biserică catolică să potă serba un eveniment atât de înălțător de inimă, cum este jubileul Sântiei Sale Sumului Pontifice Leo XIII, carele în 19 Februariu a. c. implinesce 50 de ani, de când a fost consacrat de episcop. Jubileul acesta a produs cea mai viuă mișcare între națiunile pământului, care se află în comuniune de credință cu Roma, pregătindu-se din toate părțile lumii peregrinaje însemnate pentru a presenta omagiile cuvenite gloriosului jubilate.

Cu bucurie vedem, că la această mișcare generală ia parte și națiunea română catolică, adică acea parte din poporul român, carea luminată de Spiritul Sânt și cunoscând, că legământul prunciei noastre după sânge cât și după credință este vechea Romă a împăraților și eterna cetate a Pontificilor, s'a reunit în credință cu mama biserica a Romei, s'a pusă erăși în legătură pământului cu isvorul, dela carele și primesce nutremitul, s'a pusă erăși în legătură ramul cu marele trunchiu, prin mijlocirea căruia de noi i-s'a subministrat sucule dătătoriu de viață, de carele lipsită fiind atâtea timp biserica noastră, nu avem să ne mirăm, că ea nu a putut aduce fructele dorite, ba ajunsese ca și un ram rupt de cătră trupină a i-se vesteji frunzele, a-și perde totă frumșeta, și fiul ei credincios a fost desonoraț până a li-se impune în loc de sonora lor limba o limbă străină și scrisore străină.

Este lucru demn de totă lauda, că și din partea noastră se pregătesc un peregrinaj, care promite să fie imposant, dacă esemplul dat de tractul protopopesc al Giurgeului ar fi urmat de toate tractele protopopesci ale noastre.

Să ne însuflețim dară și să ne pregătim pentru a participa cu demnitatea cuvenită la peregrinajul proiectat toți aceia, cărora starea lor materială le permite acesta.

Însă între poporul nostru, între preoțimea și inteligența noastră vor fi nu puțin, aceia, care din cauza speselor nu vor pute lua parte la peregrinaj, ei vor însoți la Roma numai cu dorul inimii sale și sufletesce pre frații mai fericiți. Dară putem face, ca cei ce vor merge, să meargă și în numele nostru. Spre scopul acesta să subscriem adrese și acestea să le ducă cei ce vor merge, ca așa subscrierile noastre să servescă ca semn al omagiului, ce nepotându-o face toți în persoană, îl prezentăm Sumului nostru Pontifice prin frații nostri.

Din incidentul acestui jubileu în diecesa noastră Ilustritatea Sa Episcopul nostru a emis circularul din 22 Novembre 1892, în carele se dispune, ca în 18 Februariu a. c. la vecernie să se tragă clopotele, era în 19 Februariu să se țină în toate bisericile liturgie solemnă cu rugăciuni pentru sănătatea și viața îndelungată a Sântiei Sale, la capetul santei liturgii să se cânte întru mulțămă Doxologia cea mare cu rugăciunile referitoare dela litie, încunoscând preve despre aceste împrejurări pre poporul credincios. Totodată pentru sulevarea lipselor materiale ale Sântului Scaun Apostolic circularul acesta dispune facerea unei colecte în fiecare parohie, era rezultatul să

se substernă până în 15 Ianuarie pre' calea oficiilor protopopesi, ca adunându-se într' o sumă din totă Provincia să se potă substerne la Sântul Scaun Apostolic pre' ziua iubileului.

Să ne folosim deci de ocaziune și sub însuflețirea generală cu toții să contribuim filerilul datorit Sumului Pontifice și Părintelul creștinătății catolice, ca pre' calea acesta și noi să luăm parte la marile opere de caritate, cari Sântia Sa. Papa le îndeplinește din aceste fructe ale iubirii fișci.

Dară pentru a ne arăta într'un mod mai vrednic iubirea noastră fișcă către Sumul nostru Păstori pămîntesc și pentru a perpetua memoria acestui iubileu, să folosim însuflețirea generală și să facem, ca iubirea noastră fișcă să nască și între noi opere de caritate, instituții salutare și cu deosebire aceia, cari nu putem lua parte la peregrinaj, să lucrăm acasă, ca din această ocaziune să răsără isvóre de binefaceri pentru sânta biserică, pentru școlele noastre și pentru societatea noastră creștină. Să organizăm o asociațiune a provinciei noastre bisericesti cu menirea de a se îngriji de înfrumșetarea și provederea cu cele necesare a sântelor biserici și a sântelor altare, și dintr'unu crucerii adunată după sufletu odată pentru totdeauna, numărându noi Români gr. cat. preste un milion de suflete, s'ar aduna un capital considerabil de vre-o 10.000 fl. Său dacă e greu a uni puterile împrăștiate pentru o unică operă, putem să lucrăm grupuri de puteri mai mici. Să înființăm reuniuni mai particulare pentru îngrijirea de cultul divin, sau să organizăm reuniuni pentru stîrpirea viților din popor, coruri pentru esecutarea mai regulată și mai armonioasă a cântărilor bisericesti, asociații școlare pentru provederea școlilor cu cele necesare, pentru ajutorarea pruncilor școlari miseri cu cărți și vesminte. Să înființăm asociații de meseriași, sodaliții pentru apărarea credinței catolice între sodali delă meserii și pentru ajutorul lor mutual. Să înființăm internate de școlari pre lângă gimnaziile noastre, să punem base unei asociații misionare, ca și noi să luăm parte la salutara operă a răspândirii Evangheliei lui Christos printre poporile păgâne, cari încă petrec în umbra morții, și să contribuim la stîrpirea comerțului cu sclavi; sau să punem base unei mănăstiri de călugărițe, căci deși noi Români gr. cat. suntem atâția, nu avem nici o mănăstire de călugărițe române, cari să se îngrijesc de creșterea fetitelor noastre în spiritul curat religios, sau cari să dea îngrijire bolnavilor, nu avem, decât o mănăstire, în care să se potă retrage virgine curate pentru a-și sacrifica virginitatea sa perpetuă dulcelui mire Isus, mănăstire, în care să se potă refugia preotese văduve, mănăstire, în care fiice de preoți și laici rămase orfane să fie luate de mână îngrijitoare și crescute în sântenie. Și cine ar pută înșira toate acele lucruri bune, de folos comun și măritore de Dumneșu, cari s'ar pută iniția și organiza din această ocaziune.

Preoți și laici, bătrâni și tineri, bogați și sermani, învățați și neînvățați, domne din salone și femei din case țărănești! Cu toții și cu toate să luăm parte la atari opere, și atunci vom serba iubileul episcopesc de 50 de ani al Sântiei Sale Pontificelui Leo XIII cu demnitate, atunci de sigură fi vom

face mare bucurie, căci filerilul dat spre atari scopuri ar reflecta rașele grației ceresci asupra noastră.

I. S.

Invitațiune

de prenumerațiune la opulă

Toma a Kempis

despre imitațiunea lui Christos tradusă de subscrisul din textul original latin.

Acestu opă s'a edat mai în toate limbile din lume în mai bine de 1800 de edițiuni. După s. Biblie e cel mai lătitu opă, care după Baroni nimeni nu-lu pote ceti fără mare profit spiritual, și care Bellarminu cetindu-lu adese-ori din tinerețe până la adânci bătrânețe tot-deuna îl afa a fi opă nouă, plăcută și admirabilă.

Se afa tradusă și la sectele acatolice, firese schimositu după principiile lor.

Din aceste considerațiuni am aflat de bine să nu lipsescă nici din literatura română, după ce edițiunea cea veche de fericitul episcopu Ioan Bobu nu se mai afa.

Opulă va costa 1 fl., octavă mică de 16—17 côle cu litere garmond. Va eși către finea lui Martiu a. c.

Doritorii de a-lu ave sunt rugați să trimită la subscrisul 1 fl. 5 cr., și-lu voru primi sub legătură cruciată fără portu postal. Se va pută procura și pre intențiuni sacre.

Jumătate din venitul curat va fi destinat pentru scopuri publice.

La subscrisul se mai afa:

a) *Istoria revelațiunii divine* 2 tomuri cu preț redus de 4 fl., și broșure singuratică a 25 cr. în locu de 50 cr.

b) *Predice populare* pre Dumineci, serbători și ocazionale 4 tomuri. Toate cu preț redus 3 fl. în locu de 4 fl.

Celealalte diare române încă sunt rugate să binevoescă a publica această invitațiune de prenumerațiune.

Blași în 4 Ian. 1893.

Gavrilu Popu,
canonicu.

Dare de samă și mulțamită publică.

Subscriși în numele comitetului aranjatoriu cu totă onorea venim a publică următoarea dare de samă și mulțamită publică despre *venitul balului din 11 Februaru 1892*, ținut în folosul fondului „pentru ajutorarea ștudentilor miseri în casu de morbu” delă gimnaziul superioru gr. cat. din Blași.

I. *Venitul internu.* a) *Lista balului:* Ioan Străjanu 1 fl. — Fam. Ios. Vancea 2 fl. — Ioan Horșă 1 fl. — Teod. Bărsanu 2 fl. — Efr. Rațu 3 fl. — Dr. Nagy Albert 1 fl. — Al. Petruțu 1 fl. — Fam. Georgiu Daniilă 2 fl. — Eng. Bianu 2 fl. — Teod. Onisoru 1 fl. — Ștef. Oiteanu 2 fl. — Inst. Filipu 1 fl. — Lucreția Bucșă 1 fl. — Ludovica Bugneru 1 fl. — Heindr. Bach 2 fl. — *Teodoru Păndăjanu* 1 fl. 50 cr. — Fam. Ioan Handrea 2 fl. — Dr. Eug. Branu 1 fl. — Ioan Moldovanu 2 fl. — Amalia Crișanu 1 fl. — Sam. Szabó 1 fl. — Sam. Szöllösi 2 fl. — Bas. Turcu 5 fl. — Maria Tipografu 1 fl. — Dr. Ales. Popu 2 fl. — *Maria Vlăsa* 3 fl. — *Petru Suci* 1 fl. 50 cr. — Ios. Salmen 1 fl. — Michailu Rațu 2 fl. — Iosif Hossu 2 fl. — Albert Șuster 1 fl. — Salamonu Sinberger 2 fl. — Teod. Avramu 1 fl. — *Georgiu Popu* 3 fl. — Lad. Manu 1 fl. — Dna Ioan Moldovanu 1 fl. — Ioan Suci 1 fl. — Mironu Dascalu 1 fl. — Ioan Christianu 2 fl. — Mariu Ungard 1 fl. — Ana Sântionu 2 fl. — Nic. Hulea 2 fl. — *Lud. Enyedi* 3 fl. — *Lud. Csato* 4 fl. — Franc. Darvasi 2 fl. — Mich. Popoviciu 1 fl. — Tim. Rațu 1 fl. — Ioan Marianu 1 fl. — Ios. Lita 1 fl. — Dem. Turcu 1 fl. — Pongrácz Géza 2 fl. — Ioan Pinci 1 fl. — *Dna Iosefa Mendl* 5 fl. — *Daniel Istvan* 2 fl. — *Ioanovicu* 1 fl. — *Flaviu St. Suluțu* 2 fl. — Aron Domșă 3 fl. — Max.

1) Domni inferiți cu litere cursive au solvit preste prețul intrării.

Hulea 2 fl. — *Simoni Alajos* 2 fl. — Sim. Moldovanu 2 fl. — Aur. Domșă 1 fl. — *Ioan Rusanu* 2 fl. — Ioan Bursu 1 fl. — *Leop. Heisikovits* 3 fl. — *Herschmann Ede* (Grosswardein) 1 fl. — Ioan Negruțu 2 fl. — Vict. Turcu 1 fl. — *Sim. Munteanu* 5 fl. — Adolf. Krabs 2 fl. — Nic. Mărculețu 2 fl. — Matia Corvinu 1 fl. — Greg. Ordace 2 fl. — Aug. Strejanu 2 fl. — Vict. Schiessl 2 fl. — Bas. Tătaru 1 fl. — *Carol Schiessl* 3 fl. — Dna Benedek 1 fl. — Nic. Moldovanu 2 fl. — *Ioan Anușcă* 2 fl. — Georgiu Mezei 2 fl. — Nic. Rusanu 1 fl. — Ana Pepelovicu 1 fl. — Ludovic Felmer 1 fl. —

Suma 153 fl. 50 cr.

b) *Contribuiri maritimose din locu:* Escelenta Sa Mitropolitul Dr. *Ioan Vancea* 30 fl. — *Georgiu Vancea* 4 fl. — Iuliu Nistoru 1 fl. — Dr. Ronay Janos 2 fl. — *Aug. Lăday* 5 fl. — *Georgiu Boeru* 1 fl. — Gavr. Popu 1 fl. — Ioan Moldovanu 5 fl. —

Suma 49 fl. —

(Va urmă.)

Noutăți.

Anu nou fericit dorește tuturor cetitorilor „Unirii” Redacțiunea.

Cununia moștenitoriului de tron al României cu prințesa Maria de Edinburg s'a serbat în 10 a. c. cu o splendoră și pompă forte mare în Sigmaringen. La serbări au luat parte Regelu României, ducele și ducesa de Edinburg și alți membri ai familiei domitoare engleze, împăratul Germaniei, mai mulți prinți germani, marele duce Alexis ca reprezentant al Țarului, și alte notabilități.

Serată literară în Blași. Sâmbătă în 14 Ianuarie n. a. c. sara la orele 5^{1/2} se va ține a treia serată literară totu în sala de gimnastică. Disertantele, dlă profesor gimn. Emiliu Viciu, va tracta o temă câtă se pote de actuală: „Ieră”.

La universitatea din Cluși s'au început înscrierile pentru semestrul II, an. scol. 1892/3 în 11 a. c. și se voru încheia cu ziua de 22 a. c. În trei zile după eșpirarea acestui termen pre lângă motivarea întârziării se potă face înscrierile prin decanul singuraticelor facultăți. După aceea în decursu de opt zile pre acei universitari, cari din causă justă nu s'au înscris la timpul seș, îi pote primi rectorul universității.

Profesorii delă școlele medie din Ungaria în 8 a. c. au ținut unu congresu în Budapesta. La congresu au luat parte reprezentanții alor 29 (din 46) școle medie de stat și reg. catolice. Congresul a hotărțit să se așternă unu memorandum la camera deputaților, spre a modifica acele puncte din proiectul ministerialu despre salarisarea oficialilor de stat, cari sunt neprepte pentru profesori considerându calificatiunea și serviciile prestate de dînși.

Deputatul austriac Dr. Kronawetter, unu mare amic al Magiarilor, a sosit în 7 a. c. în Pojonu, unde i-s'a făcutu o primire însuflețită. Elu a ținut prelegeri publice despre democratismu combătendu clericalismul și feudalismul. Afacerea Panama vorbesce destul de elocuent, cum fericesce poporul democratismul predicat de dlă Kronawetter.

Onorariul deputaților dietali. Comisiunea financiară a dietei la propunerea ministrului Wekerle s'a învoit, ca deputații dietali pre viitoru în locu de diurne, cari făcea 1600 fl. în anu, să primescă unu onorariu anual de 2200 fl., pre lângă aceea să aibă, ca și mai înainte, câte 800 fl. bani de cuartir. Unu deputat va ave deci 3000 fl.

Pentru procurarea de recușite, stéguri, flamure, policandre, albituri, obiecte pil, icone și cărți bisericesti recomandăm institutul de artă a lui Sűts și comp. din Budapesta, cari la dorință trimit gratis catalogul prețurilor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Constantin Pappalvi.

Schiță biografică.

(+) Mulți binefăcători a avut biserica noastră, dar la unii din aceștia abia le mai cunoșteam numele, pentru că nimenea nu s'a îngrijit să le perpetueze memoria celui puțin prin vre o scurtă schiță biografică.

Sfîngîndu-se generațiunile, cu cari au trăit respectivii binefăcători, astăzi înzădărul cercăm date, pe baza cărora să putem desvîli însușirile lor nobile și motivele, cari i-au îndemnat la fapte bune creștinesci.

Ca să nu pățim așa și cu un nou binefăcător de frunte al bisericii și națiunii noastre, care numai de curînd s'a mutat la altă viață, ne-am hotărît să descriem pe scurt fazele vieții lui. Acest bărbat este *Constantin Pappalvi*, care încă pre când trăia a scris cu mîna sa proprie cele mai însemnate întîmplări din viața sa și a pus la dispozițiunea scriitorului acestor șire acelui manuscris, de pre care s'a luat încă de atunci o copie, ce se păstrează și astăzi și servește de călăuză în această schiță biografică.

Constantin Pappalvi s'a născut în comuna Popfalău din comitatul Clușului în 20 Mai 1804 din părinți cu frica lui Dumnezeu.

Tatăl său purta numele de Grigoriu Păpușiu și era cantor și notariu în comuna Popfalău. Încă pre timpul împăratului Iosif al II-lea învățase acest creștin bun carte în școala normală din Clușiu, unde și-a însușit și limbile magiară și germană. Dela un călugăr din mănăstirea Feleacului învăța ritul și cântările bisericești. După ce a absolvat școala normală din Clușiu, intră în serviciu la o familie aristocratică, care pentru credința și hărnicia lui a voit să-l încredințeze administrarea unui domeniū, însă el nu a voit să primescă acest serviciu provențios, pentru că nu-l lăsa inima să maltrateze pre bieții iobagi. Astfel s'a așezat în comuna sa în calitate de cantor și notariu comunal. Românii din acea comună l-au iubit foarte tare și l-au și rugat să le fie preot, obligându-se, că el voru purta toate cheltuețile de lipsă pre timpul cîtu va petrece la învățarea teologiei, și se voru îngriji, ca să alba cu ce trăi ca preot. El însă n'a primit acest oficiu onorific, dicîndu, că din celea ce le aușise delă călugărul delă mănăstirea Feleacului, și din cele ce le cetise în unele cărți bune despre datorințele unui preot adevărat, a ajuns la convingerea, că oficiul de preot este prea greu pentru dînsul și împreună cu mare responsabilitate înaintea lui Dumnezeu.

Mama lui Constantin Pappalvi a fost o femeie temătoare de Dumnezeu, fiica preotului Popu din Desmiru. El n'a fost singur la părinți, ci a mai avut încă trei frați și patru surori, dintre cari două au repausat în vîrsta cea mai fragedă. Părinții săi l-au dus în Novembrie 1813 la școala normală din Clușiu, unde vrednicul nobil Paul Macskási de Tincova, probabil de origine română din Bănatu, dar totdeuna filoromân, l'a primit în curtea sa și l'a ocrotit și ajutat cu bunăvoință în cursu de 8 ani. Îndată ce s'a înscris tînărul Constantin la școala normală magiară din Clușiu, profesorii i-au schimbat numele familiaru român Păpușiu în conumele Pappalvi formatu delă numele comunei sale Pappalva; ceea ce dovedește, că nu toți aceia dintre Români, cari astăzi poartă nume magiaru, sunt Unguri romanisati, cum le place șovinștilor a sustine spre a justifica mijlocele neierate, cu cari voescu să „romaniarizeze pre ungurii romanisati“. În anul 1815 Constantin Pappalvi absolvă școlile normale și intră în gimnasiul catolic din Clușiu, care după sistemul de atunci avea numai 5 clase numite: Principie, gramatică, sintaxă, poezie, retorică.

Cursul filosofic l'a făcut Constantin Pappalvi în Blăși, unde i-a fost profesor preotul Aron Preșa, care mai tîrziu a ajuns

protopop în Alba-Julia și a repostat ca preot deficiente la mănăstirea delă Măgina.

După absolvarea cursului filosofic, care pre atunci era numai de un an, tînărul Constantin a fost primitu la an. 1822 în seminariul teologic din Blăși prin episcopul Ioan Bobu.

În seminariul teologic nu erau, ca acum, patru cursuri, ci numai trei. Profesorii erau toți canonici, și anume la studiul biblicu canonicu Teodoru Popu, la dogmatica canonicu Demetriu Caianu junioru, la istoria bisericească canonicu Ioan Lemeni; la teologia morală și pastorală canonicu Gavril Stoica, er la dreptul bisericescu canonicu prepositu Dr. Vasiliu Filipanu.

În anul 1825 Constantin Pappalvi absolvîndu studiile teologice, fu denumit profesor la gimnasiul din Blăși pentru clasa a II-a, de odată cu conșcolari săi Ioan Chirilă, căruia s'a încredințat clasa primă gimnasială, și cu Timoteiu Cipariu, căruia s'a încredințat clasa a IV-a sau „Poesia“. Salariul era numai de 200 fl. w. w. sau 80 fl. m. c., așa încatu profesorii abia aveau ce mînce și cu ce să-și cumpere câte un vesmintu.

La sfîrșitul anului școlastic 1825/6 toți trei numiți profesori s'au hotărît să intre în ordulu Basiliilor, pentru ca să se dedice pentru totdeuna științei și carierei de profesori. Superiorul mănăstirii din Blăși Benedictu Fogarasi în conșlegere cu episcopul i-a primit de novici. Însă Ioan Chirilă a rămas în noviciatu numai până la începutul anului școlastic 1826/7, cîndu a abșis de călugărie. Timoteiu Cipariu după ce și-a început noviciatul, a fost trimis din partea episcopului la mănăstirea părinților Minoriti din Aiudu, ca să învețe unguresce, unde petrecîndu cam 6 luni și întorcîndu-se în Blăși, a cerutu, ca și timpul petrecutu în Aiudu să i-se compute în noviciatu. Episcopul nu s'a învoit la acesta, și astfel și Timoteiu Cipariu a abșis de călugărie cu atatu mai vîrtos, că superiorul mănăstirii totu într'una îi recita cuvintele tropariului: „*Totă patima dulceței o ași lăpădatu*“, prin cari cuvinte superiorul mănăstirii voia să le spună noviciilor, că nici după ce voru fi depus profesionierea de monaci, nu voru căpeta bani la mîna, ci numai mîncare și îmbrăcăminte. Constantin Pappalvi și-a continuat noviciatul până la sfîrșitu, dar la cererea sa proprie episcopul Bobu s'a învoit să se mai amîne depunerea profesionierei monacale, care a rămas apoi amănată pentru totdeuna.

La începutul anului școlastic 1826/7 Constantin Pappalvi a fost denumit profesor în a III-a clasă gimnasială, adevă în sintaxă, unde a propus numai în semestrul primu, căci în semestrul al II-lea a trebuit să trecă la școlile normale în calitate de profesor, catehet și directoru suplentu în locul superiorului mănăstirii Benedictu Fogarasi, cel din urmă călugăr basilitu, care-și făcuse studiile în colegiul Romanu de Propaganda Fide și care ajunsese la adănci bătrînețe, în cātu nu mai putea purta cum se cade oficiul de catehet și director și în urma bătrînețelor a și murit în primăvara anului 1830 în etate de 90 ani, ca o nouă dovadă, că elevii școlilor din Roma n'au putut introduce în secolul acesta nici un fel de absolutism în biserica noastră, cum sustinuse mai deunăzi „Gazeta Transilvaniei“, care nu luase aminte, că delă mörtea lui Benedictu Fogarasi până acum de curînd Archidieceasa noastră nu a avut alumni de Roma.

Constantin Pappalvi a fost transferat la norme mai cu samă din acel motiv, că pre atunci între profesorii tineri se aflau puțini, cari să fi cunoscutu ca dînsul limba germană, ce era de lipsă la suplinirea oficiului de directoru al școlilor normale. Salariul încă era mai bun la norme decatu la gimnasiu, pentru că în loru de 80 fl. m. c. căpeta 100 fl. m. c. La norme a funcționat Constantin

Pappalvi în calitate de profesor, catehet și directoru *suplentu* până în 1833, cîndu cu decretul alicu din 27 Martie 1833 a fost denumit de catehet și Directoru *ordinariu*, cu care oficiu era împreunată și inspecțiunea asupra școlilor sătesci din diecesă. Însă dînsul n'a voit să primescă acestu oficiu din cauză, că a fost denumit numai la stăruința inspectorului de școle transilvanu Mihailu Fogarasi față cu candidatul episcopului, adevă cu Basiliu Filipanu parochiu Uioarei. Astfel dînsul s'a și declarat înaintea nou-alesului și denumitului episcop Ioan Lemeni, că nu primese oficiul, ce i-s'a conferit la stăruința lui Mihailu Fogarasi în contra voii episcopului Bobu, ci dorește să i-se dea vre o parochie și eventualu Hunedóra, care era vacantă. Episcopul a luat act de această dorință fără a aduce vre o hotărîre, însă mai tîrziu devenind vacantu postul de vicariu al Năsăudului prin promovarea vicariului Ioan Nemeșu la canonicat, Episcopul a imbiat lui Pappalvi acel post vacant. Acesta însă n'a voit să-l primescă, dicîndu că nimenea nu este mai potrivit pentru vicariatul Năsăudului ca Ioan Marianu, care pre atunci funcționa în calitate de învățătoru primariu la școala militară grănițerească din Orlatu. Astfel episcopul a denumit de vicariu la Năsăudu pre Ioan Marianu, er pre Constantin Pappalvi l'a luat lîngă sine în viziunea canonică, ce a făcut o episcopul, îndată după întronisarea sa, în lunile lui Iuliu, Augustu și Septembrie 1833 prin comitatele Hunedorei, Zărandului și Albei-inferioare, unde acestu Archiereu a fost primitu cu mare bucurie și deosebită însuflețire, er vorbirile lui elocvente, — căci mare oratoru a fost acestu episcop, — erau ascultate cu pietate și admirațiune de cătră credincioșii nostri, cari nu sciau ce să laude mai tare în bunul episcop: zelul lui celu apostolicu, care-l făcea să țină pre di și câte patru predice, ori tîria lui sufletească și trupescă, cu care suporta aceste grele strapățe?

(Va urmă).

Dionisiu și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de

Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

În vreme ce Agata grăesce cu Filipu, în trupă se pornesce o nouă mișcare. Legatul se pogoră de pre cal și umblă încetu încolo și încoce pre dinaintea frontului. Escadra de Numidi alergă pre câmpie, parte în aeru, parte pre pămîntu. Apoi urmăză o manevrare, dar așa de mestecat, cātu ar fi crezut, că face fiesce care de capul lui ce vre, și cu toate acestea toate se făceau în regulă. Fiesce care călăreț se învîrtia de capul său așa de iute, și în chipuri așa de felurite, de și-se părea, că totu lucrul n'are nici o ordine, și cu toate acestea nu se întimpla nici o confușiune, și nici unul nu lovia pre celalaltu. Călușeii, cari nu simțiră nici odată zăbala și fiulul, ci-l îndreptă și împintea numai vöcea și arma stăpănului, alergau ca lăsați de capul lor cu înțela cea mai mare de-alungul câmpiei. Ochii lor schinteiau, cömele le flutura în vîntu.

Unu nou sunet de trimbiță făcu să încete deodată totu jocul acesta selbaticu. Toți se opriră și se așezară într'unu șir lung după unu Numidianu tînăr, care se lungi pre spinarea calului. Trimbița mai sună odată, și cel mai de aproape sare preste el cu calul său. Toți până la unu făcu asemenea, umplîndu aerul de sbierături sale. Apoi erăși se așezară ca mai înainte.

„Jocul acesta e Numidianu,“ esplică libertinul. „Mi-se pare însă, că între toți

aceștia nu se află nici unul, care s'ar putea prinde în de astea cu domnul meu Paulu."

"Adevărat, că mă pricep și eu la arta acésta," observă Paulu, "dar mă tem, că centaurii aceștia mă întrec."

Și pre cându călătorii noștri priviau la manevra trupelor, nici nu observară, că din vilă sosiră nisece sclavi, cari aduceau pre umerii săi două lectice și se opriră cu ele chiar în umbra acelor arbori mari, sub cari poposiau și ei.

Una dintre lecticele acestea era împodobită cu aur și cu fidișu, cealaltă era bătută din aramă. Pre de laturile lecticelor mergeau pre josu doi omeni, și nu departe o cetă de sclavi.

În lectica cea dintâi ședea o damă tină de vre-o șeptesprezece ani, îmbrăcată în haie de cele mai scumpe. Cealaltă lectică de bronzu era ocupată de o damă mai înaintată în vrstă, ca de treizeci și cinci ani. Preste trăsăturile nobile ale feței ei era revărsată demnitatea blândă a unei matrone romane. Trăsăturile tinere sale însoțitoare erau mai puțin atrăgătoare. Ceea ce atrăgea, era frumuseța ei vestită în înțregă Italia și cântată de poeți în versuri pline de însuflețire.

Generălu luându-și coful de pre cap, salută cu o închinăciune profundă damele și pre domnul mai bătrân, care le însoția. Acesta îl resalută cu o ușoră plecare a capului. Ochii lui nu se puteau deslipe de Agata.

"Cine sunt aceia, Seianu?"

"Îi aflăm deja aci, cându ne oprim, ca să așteptăm pre domnul nostru, pre favoritul țeilor."

"Pre Joe!" începu celalaltu. "Bătuțu acela ar fi minunat pentru circ. Ce dicit? Dar ochi ca ai copilei aceleia mai vedut ai vre odată? Dar e palidă ca mórtea. — Totdeuna ești așa de palidă, frumusețo?" întrebă el apoi copila, carea de surprindere nu scia ce să dică. "De cumva ești bolnavă," continuă el într'unu ton mai blând, "medicul meu Charikles va avé să te vindece."

Agata se lipi fricosă de mamă-sa, și întocmai ca păsăruica, ce tremură de privirea vasiliscului, privi cu ochi mari la întrebătoriu. "Să mergem mai departe!" șopti ea cu frică lui Paulu. "Vino să plecăm!"

Paulu se întorse spre vorbitoriu și cu manierele elegante însușite prin educațiunea Atenenă îi duse: "Scusă, nobile dómne!" Și luându-și sora în brațe o duse la căruță.

"Scusă!" duse el întorcându-se dela căruță spre a însoți și pre mamă-sa. "Soru-mea, după cum bine ai observat, este cu multă mai bolnavă, decâtu să potă conversa cu dta. Iértă-ne, să ne continuăm drumul mai departe!"

Omulu acesta, a căru planuri le-a încrușat Paulu, era un bărbat trecut de cincideci de ani. Statura îi era de mijlocu, nici decum frumoasă, greoe, dar poruncitoare.

"Ce dicit, mă rog?" întrebă el. "Am dicit, că medicul meu va avé să o vindece. Voi și dispune îndată, ca să fie adusă în unu locu potrivit." Și după o pauză scurtă adăuse: "Ești cetățenul romanu?"

"Nu numai atâta, nu mă trag numai din via de cavaleru romanu, ci strămoșii mei au fost chiar patricii romani," răspuse Paulu cu superbie.

"Și cum te chéam?"

"Paulu Emiliu Lepidu."

Și omul acela aruncă o privire semnificativă legatului, carele asculta de aproape convorbirea cu multă băgare de samă.

"Și unde mergeți?"

"La Formiae!"

"Dar spune-mi, în ce legătură de sânge stai cu fostul triumviru Marcu Emiliu Lepidu, care din grația lui Augustu mai vede și acum lumina zilei?"

Paulu întârzie cu răspunsul. El scie bine, că toți ochii sunt îndreptați asupra lui, dar mai cu samă ochii femeilor din lectice. Pre lângă acestea mai observă în apropiere încă o lectică, în care șede o femeie cu chipu ca de alabastru și cu ochi mari și negri, cari sunt asemenea ațintiți asupra lui. El întârzie și din pricina, că chipului, în care i-se făcea interogatoriul, se împotriva superbia-i înăscută.

"Ei, — ai auditu, ce te-am întrebatu?" îl întrebă celalaltu nerăbdătoriu.

"Da, nobile dómne! De altmintrea răspuns am eu deja de multe ori fără de a scie cui. Fostul triumviru, care locuesce aci aproape în Circii, este frate cu tatăl meu."

Într'aceea unul din sclavi se apropiase de grupa acésta. Elu chiar primise dela stăpănu său Cneiu Piso sabia, ca să i-o țină.

"Tatăl tu," începu celalaltu, "a fost unu comandant escelent. Am totu auditu, că elu a avutu parte însemnată la învingerea dela Filipi. N'am sciutu însă, că ar avé și copii. Nu și-a perditu elu viața în lupta aceea?"

Lauda tatălui său cădu de totu bine tinereului. "Îmi închipuisem și eu, că Augustu a bună samă o credea acésta. Altcum nu înțelegeam, de ce a cinstitu bravulu Agripa Vespasianu domeniile tătane-meu, cari trebuie să fie în provincia acésta cu unu mare castelu aședat la fărurulu unu riu."

La audul numelui lui Agripa preste fața celalaltu se întinse unu noru.

"De bună samă nobilulu Agripa, care ar avé acum titula de César, de ar mai trăi, n'ar fi primitu domeniile acelea, dacă ar fi sciutu, că proprietariulu lor legitimu trăesce încă. Dar tatăl meu, perđându-și ori ce nadejde de sperare întru marinimia ori mai bine întru simțulu de dreptate alu lui Augustu, s'a retrasu în esilul de bună voe în Tracia aproape de Filipi, unde s'a luptatu așa de eroicu și primindu o rană grea a fostu privitu de mortu."

"Cum, tu cutezi a vorbi despre "nedreptatea" lui Augustu?" întrebă celalaltu rărindu cuvintele cu mirare indignată.

La vorbele acestea sclavulu, — era Ligdu, care omorise mai târziu pre Drusu fiulu lui Tiberiu, — prinse cu drépta mănunchiulu sabiei, ce i-o dăduse Piso.

Dar ori câtu de tainic făcuse sclavulu lucrulu acesta, Paulu totuși îl observă. Scia, că de nu va fi cu băgare de samă, va fi omoritu. De aceea totu atâtu de tainic își trecu palaria din mâna stîngă în cea dréptă, și stînga ca și cându ar voi să și-o razime, și-o puse pre mănunchiulu spadei sale.

"Iertare!" replică apoi cu voce liniștită.

"Vorbe de aceste despre Augustu n'am să dicit, cu atâtu mai virtosu, cu câtu grăbescu chiar la Formiae, unde am înțelesu că petrece acum Augustu cu curtea sa. Chiar de aceea, domnul meu, binevoesce a mă concedia, și asta cu atâtu mai virtosu, cu câtu încă nici aceea n'o sciui, cu cine am onore a vorbi."

"Cu cine? Cu Cesarulu Tiberiu!" duse celalaltu aruncându-i o privire aspră. "Eu

sunt Cesarulu Tiberiu, și de aceea vei trebui să mai rămâi puțin. Eță care e vina părintelui tu: După bătăea dela Filipi elu s'a luptatu întâiu pentru Sextu fiulu lui Pompeiu și apoi pentru Marcu Antoniu, sprijinindu-l și ajutându-l pre aceștia în planurile lor cele fărădelege. Omenii, cari mărturisesc acésta, trăesc încă, tinereulu meu erou, și cauza, pentru care acusa lor n'a fostu ascultată la timpul său, a fostu, că se dicea, că tatăl tu a muritu într'o luptă apărându Roma. Dar eță acum vii tu și spui, că elu împotriva a trăitu și după lupta aceea, și astfel dacă ar trăi și acum, ar trebui să se pedepsescă cu mórte. Asemenea ar trebui să se pedepsescă și unchiulu tu, care a afirmatu neadeverulu acela. Afacerea acésta are să se limpedescă, și până atunci voi toți sunteți prinși!"

La vorbele acestea ale lui Tiberiu dómna cea mai bătrână din lectică privi la Paulu cu compătimire. Cea mai tină însă privi la elu cu surisulu acela farmecătoriu, cu care se îndatina să agrăjeze pre gladiatorii din circ.

"Mă plec autorității tale," duse Paulu fără frică, "dar dela Cesarulu Tiberiu voiți apela la Augustu."

Nu sfârșise însă vorbele acestea, cându Ligdu trase sabia din teca și o ridică asupra lui Paulu dîcend: "Așa răspunzi tu Cesarulu."

Dar pre câtu de repede fu ataculu, pre atâtu de sprintenă fu și apărarea. Paulu își scose cu înțela fulgerulu spada. Î-a succesu a abate lovitura ucidentore. Apoi a început elu a atacă. Câteva minute sclavulu a fostu silitu a se apăra de loviturile lui Paulu, care numai se juca cu elu. În sfârșitu mânerulu cu smaragde alu spadei lui Paulu cădu ca unu ciocan greu pre capulu lui Ligdu. Sclavulu cădu ca mortu la pământu.

La vederea acestora din gura lui Tiberiu eși unu strigăt de admirare. Legatulu Seianu surtea, două din dómne rdeau tare. Din șirele ostașilor, cari stăteau de-a lungulu drumulu, se audi unu murmur de plăcere.

"Iertare, Cesare!" duse Paulu punendu-și sabia în teca. "N'avuți timp să-ți ceru voea."

"Întru adevăr! Stînga te-a păzitu bine. Drépta nu pôte face lucrulu acesta?"

"Cum nu, Cesare? Dór după cum dicea dascălulu meu de scrimă, eu sunt cu două mâni, dimachaerus. Doria, ca toți elevii lui să fie așa. Cu tóte acestea drépta mea totuși are înțâietate."

"Bine, fi vomu da dar ocaziune, ca să și-o și deprindă," duse Tiberiu aruncându asupra lui Paulu o privire plină de răutate.

"Nu-mi va dăru Cesarulu în semnulu unei grații deosebite libertatea acestui tineru bravu?" întrebă o voce lingușitoare din lectică de fildeșu.

Paulu se întorse și vedu doi ochi mari vineți privind spre elu plini de frică.

"Plecă dar spre Formiae tinerele, cu soru-ta și cu mamă-ta. Tribunulu Veleiu Patercul vè va povetui până acolo. Veți rămâne acolo, până cându voi vre eu. Loculu, unde veți petrece, îl veți da de scire tribunulu. — Plecați!"

Cesarulu chemă pre Patercul și-i spuse ce să facă. Apoi luându de brațu pre Seianu se depărtă.

(Va urm.)

Economie.

Tractate comerciale. Tractatul comercial, ce există între *Monarchia noastră* și între Spania, s'a prolongat până la finea anului 1893. S'abia încă și-a dat consensul la prolongarea actualei convenții comerciale până la 30 Iunie a. c. *România* continuă încă războiul vamal cu Austro-Ungaria, dară a încheiat tractatul comercial cu Italia. Pre-lângă aceea guvernul român se află în negocieri cu guvernele franceză, germană și engleză. Consiliul federal german a primit proiectul de a menține până la finea lui Ianuarie a. c. raportul comercial inter-nal cu România. Tractatul comercial încheiat cu Anglia senatul român l'a primit cu 62 voturi contra 4. Cu ocazia pertractărilor din senat ministrul de externe dl. Lahovari a declarat, că la convențiile comerciale guvernul român de regulă pune vamă protecționistă pe acei articoli, cari se produc și în țară, era pe aceea, cari în România nu se produc, vamă finanțială.

Conservarea nitrogenului în gunoii este de foarte mare moment, de orecă este unul din cele mai de frunte elemente pentru nutrirea plântelor. Ca nitrogenul să se conserve în gunoii, se întrebunțază diferite mijloce, între cari mai practic ni-se pare a fi superfosfatul de gips. Spre scopul acesta se fierce care și se prezară în staulu o anumită cantitate din superfosfatul de gips computându de vită câte 500—800 grame, după mărimea vitei. Este drept, că mijlocul acesta costeză cam mult, dară totuși se plătesce folosirea lui, căci pre lângă aceea, că păstrează nitrogenul, are și putere desinfectătoare și astfel contribuie la curățirea aerului din staul, ce promovează numai sănătatea vitelor. În fine este de observat, că însuși superfosfatul de gips se numără între elementele, cari contribuie multă la îmbunătățirea agrilor.

Capacitatea de ouă a găinilor depinde dela diverse împrejurări, cum sunt etatea, soiul și individualitatea găinei, dela cocoș, temperatură și nutremit. Ce privesc etatea, sunt găini, cari încep să ouă, când sunt de patru luni; în etate de 8—9

luni fierce care găină începe a ouă. Mai multe ouă produc găinele în anul al doilea. Sunt soiuri de găini, cari ouă mult, aitele din contră mai puțin. Nici cele de un soi nu ouă toate într'o formă, ci unele sunt mai productive decât altele. Fiindcă însușirile și la găini se moștenesc, este consultă a ține de prăsilă găinele, cari ouă mult. Ca să ouă găinele, nu au lipsă de cocoș, dară dacă au și cocoș, productivitatea se potențază. Pentru găinele, ce se țin de prăsilă este neincunjurat de lipsă cocoșului. De comunu la 12 găini este de ajuns un cocoș. Pentru prăsilă mai apți sunt cocoșii de 1—3 ani. Temperatura încă are influență asupra ouatului găinilor, când este cald, găinele ouă mai mult, când e frig, mai puțin. Asemenea și nutremitul contribuie multă la ouă. Găinele ținute bine ouă mai mult decât cele flămânzite. Ca găinele se ouă și ierna, când sunt ouăle scumpe, trebuie ținute la loc mai cald și nutrite de ajuns.

Pentru promovarea albinăritului ministrul r. u. de agricultură va împărți ca împrumut câte 102 fl. 5 cr. între preoții și docenții mai miseri și între vigili de păduri cu scopul de a-și aranja stupii. Suma împrumutată are să se răspundă erarului numai în decursu de 8 ani și fără a solvi și interese după ea. Informații detaiate în această privință se pot cere dela inspectorul de albinărit, Grand Miklós, din *Buziăș* (comitatul Timiș). Ar fi de dorit ca preoții și învățătorii noștri să îmbrățișeze cu căldură acestu ramu de economie atât de rentabil.

Bursa de Budapesta.

Din 10 Ian. st. n. 1893.

Renta de aur ung. 4%	114.10
« « hârtie « 5%	100.70
Împrumutul căilor ferate ung.	122.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostu ung. (1-ma emisiune).	119.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostu ung. (2-a emisiune).	101.50
Bonuri rurale ung.	96.—
« urbariale ung.	99.50
Obligațiunile desp. regalilor	101.25
Împrumut cu premiu ung.	144.50
Loauri pentru regularea Tisei	139.—

Renta de hârtie austriacă	98.10
« « argint austriacă	97.75
« « aur austriacă	116.50
Loaurile austr. din 1860.	146.50
« Viena	165.—
Acțiunile bancalei austro-ungare	990.—
« « de credit ung.	364.25
« « « austr.	316.90
Obligațiunile cu câștig ale bancalei ipot. ung.	128.50
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economi « Albina».	101.—
Galbeni împărătesci	5.68
Napoleon-d'or	9.56
Mărci 100 imp. germane	59.20
Londra 10 Livres șterling	120.50

Prețul mărfurilor.

Piața din Blășiu: Grâu, heclitr. fl. 4— până 4.65, — grâu mestecat fl. 3.50 până —, sâcără fl. 3.— până 3.50, — ovășu fl. 2.— până fl. —, cucuruț fl. 2.80 până fl. —, alac fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. —, — sâmentă de cânepă fl. — până fl. —, fasolea fl. — până fl. —, — carnea de vită chilo 44 până — cr., carnea de vitel — până — cr., carnea de porc 40 până — cr., carnea de berbec 26 până — cr., — 8 ouă cu 20 până — cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

Anunț!

Simion Moldovanu

bucătariu

aduce la cunoștința On. Publicu, că începând din 15 Ianuarie 1893 va aranja o bună bucătărie, la care invită pre On. Publicu a se abona.

Înscrierile se vor face încă din 1 Ianuarie 1893.

Bucate bune și gustușoare cu prețuri potrivite moderate.

Locuința este în casa sa proprie vis-à-vis de Biserica Curții.

Se rogă pentru abonați numeroși

Blășiu la 28 Decembre 1892.

cu totă stima

Simion Moldovanu,

bucătariu.

(32) 2—2

Cu deosebită stimă cutez a încunoscință pre

Veneratul Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum ia asupra-mi gătirea de **iconostase, amvone, altare**

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericilor, în ce privesc lucrul de măsură și de sculptură, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu așezarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesc cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, și toate mă îndreptățesc la sperarea, că Veneratul Cleru mă va împărtăși ocazional-minte de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna într'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bun, care mi-lam câștigat până acum.

Prin tariful de zone dispărând departările, prin această capacitatea de concurență mi-sa măritu.

Rogându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller;

(5) 24—26

auritor și fabric. de recuis. biseric.

JOSIFU GAVORA (1) 25—26

distinsu cu medalia espositională cea mare pentru lucru escelent și gustu bun la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în executare câtă se poate mai frumoșă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericilor, și anume:

Felone preoțesci și stiohare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

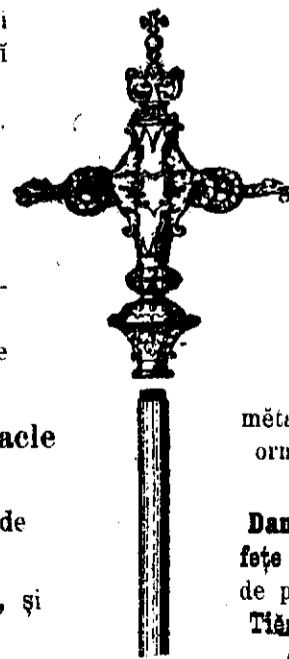
Flamure pentru reuniuni de pompieri, de școlari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire,

luminarie de parate

și de altariu, și

candele.

Primesc și efectuesc ieftin repararea vestmintelor bisericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candelă și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodării de aur, de argint și de mêtasă, precum și de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, cruci de parate și de școlă.

Tisături bisericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o potu dovedi cu snte de epistole recunoscătoare. *Garantur de prețuri și preluminare de spte teimite la cerere francu.*